

FM: Pēc divu mēnešu stabilitātes augustā atkal samazinās rūpniecības izlaide

Publicēts: 06.10.2020.

Jaunami

Pēc salīdzinoši labākiem rūpniecības rezultātiem iepriekšējos divos mēnešos, kad ražošanas apjomi bija noturējušies iepriekšējā gada attiecīgā perioda līmenī, augustā saražotās produkcijas apjomi Latvijas rūpniecībā atkal saruka. Salīdzinot ar iepriekšējā gada augustu, rūpniecības kopējā izlaide samazinājās par 3,0%, ko noteica apjomu sarukums apstrādes rūpniecībā, kā arī elektroenerģijas un gāzes apgādes kritums par attiecīgi 1,5% un 11,7%. Tajā pašā laikā ieguves rūpniecības izlaide turpināja palielināties, augustā uzrādot pieaugumu 1,8% apmērā.

Ņemot vērā ar COVID-19 krīzi saistīto ekonomiskās vides nenoteiktību un straujo mainību, kā arī izaicinājumus, ar kuriem šogad ir nācies saskarties Latvijas rūpniekiem, nozares attīstība šogad bijusi svārstīga. 2020. gada astoņos mēnešos kopā rūpniecības izlaide bijusi par 3,2% zemāka nekā pirms gada, tai skaitā apstrādes rūpniecības apjomi samazinājušies par 3,3%, elektroenerģijas un gāzes apgāde – par 4,4%, savukārt ieguves rūpniecības izlaide bijusi par 4,5% augstāka nekā pirms gada.

Neskatoties uz kopējo apstrādes rūpniecības apjomu kritumu, augustā vairākās apstrādes rūpniecības apakšnozarēs tika reģistrēts izlaides pieaugums. Piemēram, otro mēnesi pēc kārtas spēcīgu izaugsmi uzrāda kokrūpniecība. Jūlijā tās apjomi palielinājās par 12,5%, tādējādi nodrošinot apstrādes rūpniecības kopējo izaugsmi, savukārt augustā kokrūpniecības apjomi pieauga par 6,9%. Apakšnozares attīstību veicina ārējā pieprasījuma pakāpeniska atjaunošanās un pērnā gada zemā bāze, kad 2019. gada otrajā pusē kokrūpniecībā tika reģistrēti apjomu sarukumi, kas pozitīvi ietekmēs apakšnozares rezultātus līdz šā gada beigām. Tādējādi, pateicoties iepriekšējo divu mēnešu sniegtajam, šā gada astoņos mēnešos kokrūpniecība jau sasniegusi nelielu izaugsmi – par 0,7%.

Augustā izaugsme turpinājās arī apakšnozarēs, kurās apjomi sākuši pieaugt tieši COVID-19 krīzē. Šīs apakšnozares ir ķīmisko vielu un produktu ražošana, kā arī poligrāfija un ierakstu reproducēšana, kuru izlaides apjomi augustā bijuši attiecīgi par 3,2% un 7,6% augstāki nekā pirms gada. Savukārt astoņos mēnešos kopā ķīmiskās rūpniecības ražošana Latvijā palielinājusies par 9,3% un poligrāfija un ierakstu reproducēšana – par 3,9%. Jāatzīmē, ka ķīmiskās rūpniecības produkcijas apgrozījums, kas tiek novērtēts faktiskajās cenās, šajā laika periodā auga ievērojami straujāk nekā produkcijas izlaides apjomi – astoņos mēnešos kopā par 25,3%, īpaši strauju izaugsmi uzrādot apgrozījumam vietējā tirgū – par 82,0%, liecinot par ievērojamu šo produktu cenu pieaugumu. Tikmēr poligrāfijas un ierakstu reproducēšanas apakšnozarē šāda situācija nav novērota, kur kopējais apgrozījums šogad ir pat samazinājies – par 3,7%.

Citas apstrādes rūpniecības apakšnozares, kurās augustā ir reģistrēts ražošanas apjomu pieaugums, ir papīra un papīra izstrādājumu ražošana, iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana, gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana. Šo apakšnozaru izlaide gada laikā palielinājusies par attiecīgi 5,9%, 2,3% un 2,2%.

Toties jau sesto mēnesi pēc kārtas sarūk gatavo metālizstrādājumu ražošana, augustā tās apjomi samazinoties par 8,2% un astoņos mēnešos kopā – par 4,7%. Vēl straujāku kritumu uzrāda automobiļu un piekabju ražošana, kur apjomi sarūk jau kopš pērnā gada jūnija, bet COVID-19 krīzē apakšnozares rezultāti bijuši jo īpaši slikti. Augustā automobiļu un piekabju ražošana gada griezumā samazinājusies par 27,4% un astoņu mēnešu izlaide bijusi par 25,4% zemāka nekā pirms gada.

Metālapstrādes un mašīnbūves nozaru attīstību ietekmē situācija eksporta tirgos, ko pēdējā pusgada laikā nosaka koronavīruss un tā izplatības ierobežošanai ieviesto pasākumu kopums, kas smagi skāris autoražošanas nozari Eiropā un visā pasaulē. Neskatoties uz ierobežojumu pakāpenisku mīkstināšanu maijā un vasaras mēnešos, autoražotāji Eiropā atzīst, ka pieprasījums joprojām palielinās gausi. Līdz ar to, piemēram, Vācijā daži automašīnu detaļu ražotāji jau ir paziņojuši par rūpnīcu slēgšanu un vairāku tūkstošu darbavietu likvidēšanu. Ar šādu situāciju un noskaņojumu autobūves nozarē jāreķinās arī Latvijas autodetaļu ražotājiem,

ko jau atspoguļo statistikas dati, turklāt arī nākotnes redzējums nav optimistisks.

Būtisku kritumu augustā uzrādīja arī iekārtu un ierīču remonta un uzstādīšanas apakšnozare, kuras izlaide bija par 18,1% zemāka nekā pirms gada. Par 9,5% samazinājās nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanas apjomi. Savukārt otras lielākās apstrādes rūpniecības apakšnozares – pārtikas produktu ražošanas – izlaide pēdējos mēnešos bijusi salīdzinoši stabila, augustā apakšnozares apjomiem samazinoties par 0,8%. Astoņos mēnešos kopā pārtikas produktu ražošana uzrāda kritumu 1,0% apmērā, ko noteica aprīlī reģistrētais straujais ražošanas apjomu kritums. Tajā pašā laikā daži nozares līderi pagājušajā nedēļā nākuši klajā ar ziņām par veiktajām vai plānotajām investīcijām, tādējādi pārtikas produktu ražošanas apakšnozares nākotnei iezīmējot pozitīvas vēsmas. Tā, AS "Rīgas piena kombināts" ir pabeidzis jaunu "Kārums" biezpienu sieriņu ražotni, investīcijām sasniedzot 5,5 miljonus eiro. Savukārt tuvāko trīs gadu laikā Ādažos par 32 miljoniem eiro taps jauna pārtikas ražotne "Orkla Biscuit Production".

Eiropas Komisijas apkopotā ekonomiskās konfidences indeksa vērtība gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā kopumā pēc COVID-19 krīzes zemākā punkta sasniegšanas aprīlī kopš maija palielinās, septembrī jau piekto mēnesi pēc kārtas uzrādot uzlabojumus, tomēr joprojām atpaliekot no līmeņa, kāds tas bija gada sākumā. Septembrī uzlabojumus uzrādīja arī Latvijas rūpnieku noskaņojums, palielinoties sagaidāmajiem ražošanas apjomiem, produkcijas pasūtījumiem, pieaugot novērtējumam par saražotās produkcijas cenām un nodarbinātības perspektīvām nozarē. Kamēr šie dati liecina par situācijas stabilizēšanos un potenciālo apjomu kāpumu apstrādes rūpniecībā septembrī, bažas rada pēdējo nedēļu COVID-19 saslimstības rādītāji kā Eiropas Savienībā, tā Latvijā, kas atspoguļojas patērētāju noskaņojuma rādītājos. Tieši patērētāju ekonomiskās konfidences indeksa līmenis no COVID-19 krīzes pavasarī atgūstas vislēnāk un līdz ar jauno koronavīrusa uzliesmojumu ietekmēs ne tikai ar privātā patēriņa saistīto nozaru, bet arī citu tautsaimniecības sektoru attīstības perspektīvas.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-pec-divu-menesu-stabilitates-augusta-atkal-samazinas-rupniecibas-izlaide>